

Gelijk ik zeide, zou de drang tot aansluiting aan de zichtbare openbaring van het Lichaam van Christus, die uit dat mystieke Lichaam-zelf opwerkt, en die door het gebod des Heeren tot roeping wordt, als van zelf zijn weg vinden, zoo er slechts één kerkformatie op aarde bestond, en deze zich ook als de zichtbare openbaring van het Lichaam des Heeren terstond bij ieder geloovige legitimeerde. Doch nu er overal, ook onder ons, tal van kerkformaties bestaan, die zich, voorzoveel ze nog op méér dan den naam van kerk aanspraak maken, als wettige openbaring van het Lichaam van Christus aandienen, wordt de zaak moeilijker. Nu moet er gekozen worden.

Op zichzelf reeds met eenvoudigheid. Maar wat de beslissing nog grootelijks verzwaren komt, is het feit, dat we, in een Christen-land als het onze, in den regel door geboorte beginnen met tot een bepaalde kerk-gemeenschap te behooren.

Dit laatste wil dan allicht bij ons den doorslag geven. Geeft dien ook bij verre de meesten. Men blijft doorgaans, ook bij in geloof en bekeering doorbrekend geestelijk leven, in de kerk waarin men geboren en gedoopt werd. Het „ik ben daar nu eenmaal geboren en gedoopt, en mijn ouders en grootouders hebben er ook altoos behoord“, is voor velen het afdoende argument tegen elke poging om hun een anderen en beteren weg aan te bevelen.

En als ze daar dan nog aan kunnen toevoegen, dat ze er ook eenmaal hun belijdenis doen, achten ze zich althans aan alle kanten gedekt.

Waar deze overwegingen nu geen frazen zijn, om zich van alle rekenschap-geven van zijn kerkelijken weg af te maken, maar werkelijke overwegingen, die men bij ernstige bezinning laat gelden, verdienen ze tot op zekere hoogte eerbied.

In de ouders uit wie, en in den kring waarin we geboren werden, hebben toch we niet met toeval, maar met het voorziens bestel onzes Gods te doen. En zoolang Gods geopenbaarde wil ons niet roept, in ons kerkelijk leven met dien kring te breken, is het naar den drang onzer natuur, en blijft het ook geraden, er in te volharden. Wie er ook nog belijdenis deed, bevestigde daarmee de kerkelijke gemeenschap met dien kring, en mag de belofte van trouw en toewijding, die hij daarbij deed, niet verbreken, zoolang hij zich daartoe niet van Godswege in zijn consciëntie geroepen en verplicht weet. Wij, Gereformeerden, die belijden het verband tusschen natuur en genade niet te willen verbreken, maar te willen eeren, en wier kerkelijk optreden voor zoo groot een deel zijn prikkel en zijn kracht omtrentende en ontleend blijft aan het heilig karakter van kerkelijke beloften en stipulatiën, moeten dergelijke overwegingen zoowel bij anderen laten gelden als in eigen kring.

Doch dit neemt niet weg, dat ze nooit een beslissende stem mogen hebben. Ze zouden het mogen, indien het er ten slotte weinig of niets toe deed, tot welke kerkgemeenschap we behooren, zoo ze maar in een of ander opzicht iets Christelijk heeft; zoo ze maar geen Joodsche Synagoge, geen Mohammedaansche, heidensche, puur-moderne of ook z.g.n. neutrale — waarom zou ook die niet tot de mogelijkheden behooren? — religieuze bond of godsdienstige genootschap is.

In dat licht staat metterdaad het kerkelijk vraagstuk — dat daarmee ophield een vraagstuk te zijn — voor menigen.

Maar het Woord Gods zet het voor ons in een geheel ander licht. En naar dat licht zal wie een waar „Christen-geloovige“ is hier vragen.

Het begon reeds voor ons op te gaan, toen we spraken over de objectieve werkelijkheid: het geestelijk Lichaam van onzen Heere Jezus Christus, waaruit de drang tot kerkformatie opkomt, en dat daarin zoekt te komen tot zijn zichtbare gestalte in de geïnstitueerde kerk. Daaruit toch volgt met ijeren noodzakelijkheid, dat dan ook wat zichtbare kerk zal kunnen heeten, zich als zodanig hierin zal moeten legitimeeren, dat het het Lichaam van Christus tot openbaring brengt. Het zal tot openbaring moeten brengen, niet alleen zeker gevoel van saamhoorigheid onder menschen die geloovigen zijn, maar hun eenheid als geloovigen; d.w.z. hun eenheid door het geloof in Christus; hun eenheid in het Lichaam, waarvan Jezus Christus het Hoofd is; Jezus Christus naar de Schriften; Jezus Christus, als hun hoogsten Profet en Leeraar, wiens Woord hun aller licht en wijsheid is; als hun eenigen Hoogepriester, in wiens offerande aan het kruis en in wiens voorbede bij den Vader hun verzoening is, hun troost en hun vrede; en als hun eenigen Koning, wiens gebod hun wet en wiens gehoorzamen hun vreugde is.

En daarmee is, in beginsel, heel de gestalte en heel het leven der kerk bepaald.

Daarmee is bepaald de belijdenis, die ze opheffen moet, en de inrichting, die ze moet hebben; daarmee zijn bepaald de ambten, die er onder haar moeten zijn, en de regeling, die voor de bediening dier ambten en voor geheel haar leven moeten gelden. Dit alles moet niet maar een zeker lichaam, een zekere eenheid doen zien; maar het moet ook tot openbaring brengen den band dier gemeenschap, den wortel dier eenheid, het Hoofd van 't Lichaam. Het moet alles den Christus uitroepen.

Daarin moeten ze elk voor zich als geloovigen in Christus openbaar worden, en daarin gezamenlijk de gemeenschap der geloovigen in Christus tot openbaring brengen.

Dit is de kerk in 't licht des Woords.

En wie haar zoo ziet, ziet haar niet als iets willekeurig, als iets bijkomstigs en ongeestelijks, maar die ziet haar als het geestelijkste van al wat er geestelijk is op aarde; als het uitbreken in zichtbare gestalte van het allergeestelijkste werk Gods in de wondere schepping van de gemeenschap aller heiligen; en die voelt, hoe innig en onlosmakelijk zijn eigen geestelijk leven, in het hare opgenomen en met het hare vervlochten is.

En dat dit nu maar geen soort wijsgeerige bespiegeling

blijkbaar een klap van den Ethischen molen beet heeft, op dergelijke manier over zijn geloofsgenooten hooren spreken.

Maar wij protesteeren er krachtig tegen.

Wanneer wij in den tram van Dr v. R. wilden redeneeren, dan zou het ons weinig moeite kosten aan te toonen, dat de Ethischen aan de Farizeeën toch altijd nauwer verwant zijn.

Waar legden de Farizeeën, gelijk ze ons in het Nieuwe Testament worden geteekend, allen nadruk op?

Op de „leer“?

Geen sprake van.

Maar op het „leven“.

Het „leven naar de wet“ dat was voor hen het voornaamste.

Daarin school voor hen de gerechtigheid en de gunst van God.

En wie zijn het onder ons, die er altijd op nameren: het leven, het leven, daar komt het op aan?

Men vult zelf maar in.

Doch 't is ons niet te doen om Dr v. R. met gelijke munt te betalen.

We willen zijn betoogtrant niet overnemen.

Christus zelf heeft verklaard, dat de zuurdeussem der Farizeeën de geveinsdheid was.

De geveinsdheid, ziedaar het eigenlijke karakter van het Farizeïsme.

En waar nu meer geveinsdheid gevonden wordt? Laten we om niet bedrogen uit te komen maar aannemen: onder de Gereformeerden.

Doch er bestaat geen grond voor.

Ik weet het niet.

Dr van Rhijn weet het evenmin.

God weet het.

De stille verklikker.

Uit de verslagen blijkt, dat de classis Amsterdam den laatsten tijd extra veel heeft vergaderd.

Telkens leest men van een geheime zitting.

Er was dus een zaak aanhangig, waarvan openlijke behandeling en daarop volgende publicatie niet gewenscht werd.

Zoo gaat het meer met kerkelijke zaken.

Openbaarheid staat niet zelden de rustige afwikkeling in den weg.

Doch wat geschiedt?

De stille verklikker is in het „Handelsblad“ weer bezig.

Hij slentert graag door de straten van Gad en Askalon en vertelt daar tegen idem zooveel zijn nieuwtjes.

Hij sprak van een „leergeschied in de Gereformeerde Kerken“ en een „actie tegen Dr Geelkerken“. Hij wist haarfijn mee te deelen wat er op den kerkeraad van Amsterdam-Zuid en op de classis was verhandeld. En als toegift deed hij er nog een stuk of wat profetieën bij. Helas heeft „De Nederlander“ dit overgenomen.

Wij moeten nogmaals onze lezers waarschuwen tegen dit obskure heerschap.

Men bedenke vooreerst, dat de waarheidsliefde bij zulke stille verklikkers in den regel niet groot is.

Dan, dat zulke menschen, indien ze niet met hun duimen werken, over 't geheel eenzijdig zijn ingelicht. Ook, dat zij een zekere reden hebben om de zaken tendentius voor te stellen.

Genoemde kerkeraad en genoemde classis kunnen beoordeelen of de stille verklikker alles verzonnen heeft, dan wel of hij inlichtingen heeft ontvangen.

In het laatste geval moet er een lek zijn.

Nu zou het met de waardigheid van deze colleges in strijd zijn om een inquisitoriaal onderzoek in te stellen.

Mogelijk echter kunnen zij er langs koninklijken weg er achter komen, waar dat lek zich bevindt en het dan stoppen.

Opdat deze Doeg afdruipe.

Niet aansprakelijk.

Tot mijn spijt ontbrak mij de tijd om voor mijn referaat over „de theologische denkbeelden van Karl Barth“ zelf het persverslag gereed te maken.

De verslaggevers hebben zich over het geheel van hun taak loffelijk gekwet.

Ik kon uiteraard niet meer dan een résumé van Barths denkbeelden geven.

En zij moesten een résumé van een résumé hun lezers aanbieden.

Dat valt vanzelf niet mee.

Ik zal dan ook de laatste zijn van ingesloten onjuistheden eonig verwijt te maken.

Ik zou er zelfs geen gewag van gemaakt hebben, indien men zich niet op een verslag had beroepen.

Daartegenover nu moet ik verklaren, dat ik mij voor geen verslag aansprakelijk kan stellen.

Ik moet uitdrukkelijk verwijzen naar de studie, welke D.V. over dit onderwerp van mijn hand zal verschijnen.

Dit verwijzen vindt Dr de Moor in een van zijn oppercensorische buien, waarin hij alles en nog wat zoo beangstigend precies weet — om zijn groote verdienste, waardoor hij aanspraak heeft op onze waardering en hoogachting, vergeeten we die buien maar dadelijk — maar half.

Hij herinnert er de lezers van de „Utrechtsche Kerkbode“ aan, dat ik al eens meer een boek heb beloofd, dat nog niet is verschenen.

Dr de Moor stelle zich echter gerust.

Zoo God mij en mijn krachten spaart, los ik iedere belofte in.

Ik vraag alleen om wat minder ongeduld.

HEPP.

toe, dat elk kerkeraadslid studie make van wat er in onze kerkelijke wereld voorvalt en met de lessen der geschiedenis winst te doen.

Intusschen kwam ook van Rotterdam het bericht in, dat er een bibliothecaris voor de kerkeraadsbibliotheek is aangesteld.

Het vraagstuk van de opleiding van ouderlingen werd voor een paar jaar nog al druk besproken.

Maar door zulk een bibliotheekje kan dat vraagstuk veel van zijn aktualiteit verliezen.

Natuurlijk moet voor elken ambtsdrager hoofdzaak blijven het gestadig onderzoek van de Heilige Schrift.

Hoe een Ethische over zijn Gereformeerde broeders denkt.

In zijn meesterlijk boek „Een blik in het onderwijs van Jezus“, dat nog nader onder „Boekbespreking“ zal worden aanschouwd, spreekt Dr M. van Rhijn, een voor-aanstaande figuur onder de Ethischen, zich over de Gereformeerden uit.

Hij behoort volstrekt niet tot de Gereformeerden-laters.

Toch ontdekt hij sprekende overeenkomst tusschen Gereformeerden en Farizeeën. Men leest op bl. 110, 111:

Bij een uitwendige, streng rechtzinnige, zuiver intellectualistische geloofsovertuiging, zien wij soms, dat het opkomen voor de „leer“ menigmaal met een elementair gemis aan liefde gepaard gaat. Men denkt dan soms dat helgeen ontbreekt, vergoed kan worden, doordat men den vorm, laten we zeggen: „de leer der vaders“, zoo trouw mogelijk bewaart. In dit bezit acht men zich dan „rijk“, rekent men zichzelf en elkander tot de beste en eenig ware partij, dringt men uitsluitend aan op „zuiverheid in de belijdenis“, behooren de anderen tot degenen, die zich tot „de waarheid Gods moeten bekeeren“. Zoolang dit nog niet het geval is, zijn hij deze karikatuur van vrome orthodoxie — ook van vrome confessioneel orthodoxie — de andersdenkenden de menschen die er „niets“ van begrijpen, die buiten „de waarheid“ staan, en van de Schrift zijn afgeweken. Komen die andersdenkenden met een eigen godsdienstige beschouwing voor den dag, dan wordt hun niet nadruk aangezegd, dat zij „niets aan de Schrift mogen toedoen of van de Schrift mogen afdoen“. „Het woord Gods is genoeg“. En wanneer men den bezitters dier onwankelbare „waarheid“ de vraag voorlegt, of zij dan niet eens een poging in het werk zouden stellen, om van hun bezit aan anderen iets mede te deelen, dan luidt het wederwoord: „zij kunnen toch iederen Zondag naar de kerk gaan en zij hebben den Bijbel, laten ze dien lezen.“

Het is volstrekt in overeenstemming met wat wij van de Farizeeërs weten, te gelooven, dat er ook onder hen dergelijke extreem ongodsdienstig-rechtzinnige broeders zullen zijn geweest, die er „mutatis mutandis“ ongeveer precies zoo over dachten. Wij herinneren er aan, dat zij de waarheid in pacht hadden, dat die waarheid vooral aan degenen die, dank zij hun theologische scholing, de Wet met de overlevering en de Profeten tot in onderdeelen konden bestudeeren, meer in het bijzonder was toevertrouwd. Ook hier dreigde het gevaar eener overtuiging, waarbij degenen die „binnen“ zijn er ook werkelijk „binnen zijn“ en de anderen „er buiten“. De leer der vaders wordt getrouw bewaard, men weet zich in eigen kring en in eigen groep „de naasten“, de Farizeeërs (d.i. de „afgezonderden“). Er wordt aangedrongen op de strengste handhaving van wat in Wet en Profeten is geopenbaard. Zoodra er maar iets blijkt van een afwijkend eigen inzicht, worden de andersdenkenden tot de orde geroepen en hun aangezegd, dat zij aan „Wet en Profeten“ niets mogen „toevoegen“ en er niets aan mogen „afdoen“. En wanneer het er op aankomt iets voor die andersdenkenden te doen, dan luidt ook hier het antwoord: „Zij hebben Mozes en de Profeten, naar hen moeten zij luisteren“.

En op bl. 145 ontvangen de Gereformeerden nog even dezen veeg uit de pan:

Wat de Farizeeërs op aarde zeiden, gaf Vader Abraham hun volgens de leer der vergelding en volgens de leer van de onveranderlijkheid van dit standpunt, precies zoo in de Geheenna terug. Op aarde zeiden de Farizeeërs, wat wij ook de reeds besproken ongodsdienstige orthodoxen wel hooren zeggen: dat de anderen „niets aan de Schrift mogen toedoen of van de Schrift mogen afdoen“, dat het „woord Gods genoeg is“ en dat degenen die buiten de waarheid staan, toch „iederden Zondag naar de kerk kunnen gaan“ en een „Bijbel hebben, dat ze dien dan maar moeten lezen“. Hetzelfde past in de gedachtenwereld der Farizeeërs. De buitenstaanders mochten niets aan de Wet en de Profeten „toedoen“ of „afdoen“ en ten slotte was het ook hier „Zij hebben Mozes en de Profeten, naar hen moeten zij luisteren“.

Men heeft het betreurd, dat een sympathiek man als Dr Van Rhijn zich tot deze uitvalen liet verleiden.

Maar waarom zouden wij dat zoo sterk betreuren?

Is het niet beter, dat hij het rond uitsprekt, wat hij over ons denkt, dan dat hij het onder vliegende woorden aan ons adres verbergt?

Wij stellen zulke eerlijkheid op prijs.

Wij mogen dat opene wel.

Het is waarlijk niet zoo gelogen, dat de Gereformeerde bedenking heeft tegen den Ethische. Maar de Ethische veroordeelt ook den Gereformeerde.

Een bewijs, dat zij in den grond niet één zijn.

Het kan werkelijk geen kwaad, dat Dr v. R. dit in het licht heeft gesteld.

Daarmee nemen we natuurlijk het voor zijn bewering niet op.

Wel kan men soms een enkele Gereformeerde, die

awen, dat het
mel tot den
l-ideaal reeds
alle tweeheid
we van den
Christus
dan den Satan
m. 16:20).
G. KUNST.

lotheek.

le noodzakelijk-
zelke men nog
bibliotheek“.

trant de intrich-

gevraagd wordt.

iet niet noodig
ps op te zetten.
5 groepen aan-

verken noemen,
pen aanbeveel-

ke Beschei-

en 17de eeuw.
uitgave is wel.
Bepalingen der
ten van beteek-

uitgegeven door
H. H. Kuiper,

in 1892. Men
en, welke daarin
uldig gebruik te
ifzonderlijk aan-

meerde Kerken
rale Synode te
an de Dordtsche
ens de daaraan

Synoden van
roningen (1899),
in (1908). Zwaile

ns de Zondings
le uitgave door
Moor, J. Zomer,

ar hij nog suppl-

heele of ge-

enordening door
1923.“

door Dr H. H.
helaas niet lot

tr F. L. Rutgers,

reformeed Kerk-
H. Kok, Kam

belangrijke

nnement nemen
en en een klap

eike over zulke

chaffen, die van
beoordeeling van

of ze voor de

i oogenblik van
plisring“ van

ruithof.

n geschiede-

antie, waar-
J. Rullmann het

praktijk van

Biesterveld, her-
de Druk J. H.

lacteur Prof. Dr
d. Brink en Co.

praktijk van

or de Gerefor-

actie van Dr J. C.

e van J. H. Kok

in opgegeven.

duur gewenscht

e steeds aan de

kerkeraad zich zal

ergelijk minimum

noopt er wel